

Pohjoisen poliittinen laululiike tutkielman aiheena

(Kansan Tahto 15.4.2008)

Kajaanilainen Suvi Leinonen ei vielä ollut syntynytäkään, kun poliittinen laululiike oli Suomessa vahvimmillaan 1970-luvulla. Musiikkikasvatuksen pro gradu - tutkielman aiheesta *Valkean kaupungin punaiset sävelet poliittinen laulu Oulussa 1970-luvulla* hän sai valmiiksi viime vuonna.

Ensikosketus lauluihin

Lukioaikana 1990-luvun lopun Kajaanissa Leinosta pyydettiin mukaan leikkimieliseen Peräkylän orvot -ryhmään, joka nostalgian hengessä esitti poliittisen laululiikkeen klassikoita koulun vappujuhlassa.

Ryhmä sai niin suuren suosion, että se teki lisää keikkoja. Ryhmän toiminta loppui, kun sen jäsenet kirjoittivat ylioppilaiksi ja lähtivät opiskelemaan.

Peräkylän orvoissa Leinonen sai ensikosketuksensa poliittisiin lauluihin.

Politiikasta tai ideologiasta hänellä ei tuolloin ollut mitään käsitystä, mutta melodiat ja sanat olivat hyviä.

Peräkylän orvot oli teatterimainen esitys, jossa esiintyjät esittivät mukamas tosissaan otsa rypyssä taistelulauluja.

Tutkimaton aihepiiri

Peräkylän orvoista lähti Leinosen kiinnostus 1970-luvun lauluihin laajempaan aihepiiriin.

Miska Rantasen vuonna 2005 ilmestyneessä levy-yhtiö Love Recordsin historiikissa oli lyhyesti esitelty lauluryhmiä ja sieltä Leinonen löysi yllätyksekseen kolme oululaista ryhmää. Siitä Leinosen kiinnostus heräsi oululaisiin lauluryhmiin, ja pro gradu -tutkielman rajaus tarkentui näihin.

Tutkimuksen teko lähti historiikissa mainituista kolmesta ryhmästä. Näissä esiintyneiden henkilöiden etsimisessä Leinosella oli kova työ, sillä Leinosen piti etsiskellä levyjä ja hakea niistä esiintyjätietoja. Nimien perusteella hän soitti numerotiedusteluun ja törmäsi monen kaimaan.

- Kaikki eivät suostuneet haastateltaviksi, Leinonen toteaa.

Mutta ne, jotka suostuivat yleensä muistivat muita ryhmiä ja niissä esiintyneitä henkilöitä. Siitä syntyi lumipalloeefekti niin, että Leinosella oli lopulta tiedossaan kymmenen eri lauluryhmän tiedot.

Leinonen on kirjoittanut jokaisesta ryhmästä oman kappaleen graduunsa. Vastaavaa koostetta ei ole aiemmin tehty.

- Osa ryhmistä jäi harmittavan lyhyelle esittelylle. Luvun pituus ei kuvasta ryhmän tärkeyttä, vaan lähinnä sitä kuinka löysin ihmisiä haastateltaviksi.

Sidokset puolueisiin

Leinosen tutkimus rajautui käsittämään puoluekentän vasemmistoon kuuluvia ryhmiä. Leinonen selvitti ryhmien ohjelmistoa, esiintymisiä, levytyksiä, muuta toimintaa ja elinkaarta.

Sosiaalidemokraattien lauluryhmiä olivat Oulun Kisällit, Junttavoksi ja Nuorten kotkain ohjelmaryhmä. Laulukuoro Siltojen laulu ja Sekakuoro Sävel olivat yleisvasemmistolaisia.

SKDL:n nuorisjärjestön SDNL:n enemmistön piiristä tulivat Oulun Punasolu, Punapaula, Koskelankylän Valon jyvät ja akanat sekä pioneerien ryhmä ViPu. Nuorisjärjestön vähemmistöön lukeutui Oulun Toveriseuran ohjelmaryhmä.

Monipuolista esiintymistä

Korkeatasoiset ryhmät saivat mainetta ja esiintymiskutsuja ulkomaita myöten.

Moni ryhmä esiintyi muuallakin kuin oman poliittisen taustaryhmänsä tilaisuuksissa. Esimerkiksi Punasolu esiintyi Oulun Päivillä.

Toisinaan ryhmille esitettiin toiveita ohjelmistosta. Esimerkiksi vanhainkotiin toivottiin taistelulaulujen tilalle kansanlauluja.

Useimmilla ryhmillä oli perusohjelmisto, joka koostui perinteisistä työväenmarsseista ja kansanlauluista. Lisäksi Latinalaisen Amerikan tapahtumiin kantaa ottavat ja työttömyysaiheiset laulut sekä neuvostoliittolaiset kansanlaulut olivat monen ryhmän ohjelmistossa.

Osa lauluista leimautui Agit Prop -yhtyeen mukana vähemmistön lauluiksi, eivätkä esimerkiksi demareiden ryhmät haastateltavien mukaan laulaneet niitä julkisesti, omassa keskuudessaan kyllä.

Omaleimaisuutta ryhmät hakivat muun muassa omilla kappaleillaan. Esimerkiksi Oulun Punasolulla oli ohjelmistossaan useita Sami Itkosen sävellyksiä. Junttavoksi puolestaan oli erikoistunut tekemään ajankohtaisia aiheista kommentoivia omia sanoituksia tunnettuihin lauluihin.

Vaikka valtakunnallisesti vasemmistossa eri osapuolilla oli paljonkin kitkaa, ei Oulussa laululiikkeen aktiivien keskuudessa kitkaa ollut, vaan laulajat olivat hyvissä väleissä keskenään. Asioiden ja aatteiden annettiin kinastella, ihmiset tulivat juttuun.

Poliittinen laululiike leimattiin valtakunnallisesti yleisesti parempien perheiden lasten eli älykköopiskelijoiden muotijutuksi. - Oulussa monen laulajan taustana oli työväenluokkainen koti, joten oululaista laululiikettä ei voi suoraan verrata etelän ilmiöön, Leinonen huomauttaa.

TUULA LESKINEN

Nuoruuden innolla, ryppyotsaisestikin

Laululiike oli joka tapauksessa nuorten juttu. Nuorilla oli intoa olla ryppyotsaisesti asian puolella. Jotkut Leinosen haastattelemista naureskelevat nuoruuden innolleen, mutta jotkut olisivat valmiita tulemaan mukaan uudelleen vieläkin.

Laululiikkeen hiipuminen 1980-luvun taitteessa johtui Oulussa nuorten elämäntilanteen muuttumisesta. Valmistuttiin, perustettiin perhe ja menttiin töihin. Uutta ohjelmistoa ei syntynyt, mikä osaltaan edesauttoi ryhmien hiipumista.

Valtakunnallisesti poliittinen laululiike hiipui samaan aikaan. Seuraava nuorisosukupolvi jatkoi elävän musiikin yhdistyksissä ja otti yhteiskuntaan kantaa punk-musiikilla.

Kuorot ovat poikkeus muihin lauluryhmiin verrattuna. Esimerkiksi Siltojen Sävel jatkoi toimintaansa, ja se toimii edelleen.

Kajaanilaistaustaisena Leinosta kiinnosti kajaanilaiset ohjelmaryhmät, mutta ilmeisesti niitä ei ollut. Oululaiset ryhmät kävivät esiintymässä Kajaanissa, ja haastatteluissa kerrottiin yksittäisistä aktiivisista henkilöistä Kajaanissa.

Suvi Leinonen esitelmöi tutkimuksestaan viime lauantaina Oulussa Yrjö Mäkelin -seuran vuosikokouksen yhteydessä järjestetyssä tilaisuudessa.

Kuka?

- Suvi Leinonen
- Syntynyt Oulussa 1981, muutti pienenä Kajaaniin, missä kävi koulut.
- Opiskeli Oulun yliopistossa musiikkikasvatusta.
- Kasvatustieteiden maisteri 2007.
- Opettajana Kajaanin keskuskoululla.
